

Vastaus valtuustoaloitteeseen Kiusaamisvapaa kaupunki

Sivistysvaliokunta 11.11.2025 § 146
161/00.01.02/2024

Valmistelu ja lisätiedot heidi.nygren[at]orimattila.fi, jarno.ovaska[at]orimattila.fi,
johanna.lepisto[at]orimattila.fi, teija.savolainen[at]orimattila.fi

Sivistystoimialalla kiusaamisen ehkäisyyn on panostettu jo pitkään ja siihen on kehitetty useita erilaisia toimintamalleja ja -tapoja. Kaikessa toiminnassa lähtökohtana on turvallisuutta ja luottamusta rakentavat ohejmat, rakenteet, ohjeet ja säännöt.

Koulun turvallisuudesta ja hyvinvoinnista huolehtiminen on osa jokaisen koulussa oppilaiden kanssa työskentelevän työtä. Kiusaamisen ennalta ehkäiseminen ja turvallisuuden edistäminen sisältyvät useisiin kohtiin opetussuunnitelmien perusteissa. Orimattilan kouluilla tehtävä hyvinvointityö ja hyvinvointiopetus ovat tärkeä osa kiusaamisen ennalta ehkäisevää toimintaa.

Opetuspalvelujen kiusaamisen ennalta ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelman tarkoitus on antaa sekä tieteellistä taustatietoa kiusaamisesta ilmiönä sekä työvälineitä kiusaamisen ennaltaehkäisevässä työssä ja siihen puuttumisessa. Suunnitelma on laadittu koulujen hyvinvointiopetusta kehitettäessä v. 2025. Suunnitelma pohjaa perusopetuksen ja lukion toimintaa sääteleviin lakeihin, ohjeistuksiin, suunnitelmiin ja opetussuunnitelmaan. Ohjeistuksen tarkoitus on ohjata koulujen toimintaa ja varmistaa yhtenäiset toimintatavat kiusaamisen ennaltaehkäisyssä ja kiusaamistilanteiden selvittämisessä kaikkiin kaupungin yksiköihin. Suunnitelma päivittyy tarpeen mukaan (Liite: Kiusaamisen ennalta ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma perusopetuksessa ja toisella asteella).

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tavoitteena on tukea lasten turvallisuuden tunnetta, antaa heille valmiuksia pyytää ja hakea apua sekä toimia turvallisesti erilaisissa tilanteissa ja ympäristöissä. Lasten ikätasoista uteliaisuutta seksuaalisuuteen ja kehoon ohjataan kunnioittavasti ja lapsia ohjataan kunnioittamaan ja suojelemaan omaa ja toisten kehoa. Tunnesäätelyn kehittymistä tuetaan, ja lapsia opetetaan tunnistamaan ja ratkaisemaan ristiriitoja rakentavasti. Lapsia ohjataan yksilöinä ja ryhmänä ottamaan vastuuta omasta käyttäytymisestään ja siitä, että ryhmässä ei kiusata tai syrjitä, tai aiheuteta vaaraa muille. Henkilöstöllä on keskeinen rooli lasten sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen harjoittelun ja kehittymisen tukemisessa.

Häirintä-, kiusaamis- tai väkivaltatilanteista keskustellaan lasten huoltajien kanssa ja etsitään yhdessä ratkaisuja. Kaikissa lapsiryhmissä kirjattavaan tiimin pedagogiseen suunnitelmaan

konkretisoidaan toimenpiteet ja sovelletavat menetelmät (esim. Miniverso, Huomaa Hyvä, Piki), joilla kiusaamista ehkäistään ja miten ristiriitatilanteet selvitetään. Esiopetuksessa oppilaille ja huoltajille kerrotaan heidän oikeudestaan opiskeluhuoltopalvelujen käyttöön. Häirintätilanteissa oppilas ohjataan tarvittaessa oppilaan tai huoltajan suostumuksella opiskeluhuoltopalveluihin.

Häirintään puututaan varhain paikallisen toimintamallin mukaisesti. Esiopetuksessa voidaan käyttää perusopetuslain mukaisia kurinpitokeinoja mutta kurinpitoa harkitessa tulee ottaa huomioon teon laatu sekä oppilaan ikä ja kehitystaso.

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa laaditaan toimipaikkatasoinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Suunnitelma pohjautuu lakiin naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) ja yhdenvertaisuuslakiin (1325/2014). Toiminnallinen suunnitelma velvoittaa pohtimaan arvoja ja asenteita, jotka vaikuttavat omaan ja työyhteisön toimintaan sekä tunnistamaan ja purkamaan eriarvoistavia käytänteitä, jotka ovat esteenä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumiselle. Tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvä työ on jatkuva prosessi ja kytkeytyy muuhun pedagogiseen suunnitteluun.

Kiusaamisen ehkäisy on nuorisopalvelujen ydintyötä ja esimerkiksi koulunuorisotyössä kiusaamisen ehkäisy on vahvasti mukana: ryhmäytyksissä, minä ja meidän luokka –tunneilla sekä tukioppilas-, pienryhmä- ja vertaisryhmä- sekä välkkäritoiminnassa.

Orimattilan kaupungissa on käytössä SUJUVA TYÖPÄIVÄ - Opas työpaikkakiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseen ja sujuvaan vuorovaikutukseen. Kaupunginhallitus on hyväksynyt ohjeen 20.12.2021. Nämä toimintatavat ovat käytössä myös sivistystoimialalla.

Kiusaamisvapaaksi kaupungiksi julistautuminen on sivistystoimialan näkökulmasta täysin mahdollista ja kannatettavaa. Tämä edellyttää kaupunkitasoista yhteistyötä ja sitoutumista asetettuihin tavoitteisiin.

Sivistystoimiala toteaa, että kiusaamisvapaaksi kaupungiksi julistautuminen on toimialojen yhteinen tehtävä sekä ehdottaa kiusaamisvapaaksi kaupungiksi julistautumisen toimenpiteenä kaupunkikohtaista linjausta ja toimenpidesuunnitelmaa edellä mainittujen suunnitelmien lisäksi ja koskien koko organisaatiota henkilöstöineen.

Liite nro 10: Valtuustoaloite 6.5.2024 Keskustan valtuustoryhmä_Kiusaamisvapaa kaupunki

Liite nro 11: Kiusaamisen ennalta ehkäisyn ja puuttumisen suunnitelma perusopetuksessa ja toisella asteella

Yritysvaikutusten arviointi

Myönteinen vaikutus	positiivinen 3	neutraali 2	negatiivinen 1	Kielteinen vaikutus
Edistää yritystoiminnan edellytyksiä ja liiketoimintamahdollisuuksia Orimattilassa	3			Kaventaa yritystoiminnan edellytyksiä ja liiketoimintamahdollisuuksia Orimattilassa
Lisää Orimattilan vetovoimatekijöitä	3			Vähentää Orimattilan vetovoimatekijöitä
Vaikuttaa positiivisesti työllisyyteen ja aluetalouteen	3			Ei työllisyys- tai aluetalousvaikutuksia
Vaikuttaa positiivisesti yritysilmapiiriin	3			Vaikuttaa negatiivisesti yritysilmapiiriin

Esittelijä Sivistysjohtaja Heidi Nygren

Päätösehdotus

Sivistysvaliokunta päättää antaa esittelytekstinä olevan selvityksen kaupunginhallitukselle vastauksena valtuustoaloitteeseen ja esittää, että aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Päätös Sivistysvaliokunta päätti antaa esittelytekstinä olevan selvityksen kaupunginhallitukselle vastauksena valtuustoaloitteeseen ja esittää, että aloite todetaan loppuun käsitellyksi.
Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.

Toimivalta

Jakelu Kaupunginhallitus